

COURSE DESCRIPTIONS

Bevezetés a fordítás elméletébe

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy áttekintse a fordítói gyakorlat mögött húzódó elméleti problémákat, és sorra vegye, milyen válaszokat lehet rájuk adni a fordítástudomány különböző „segédtudományainak” segítségével.

Tematika:

A nyelvészeti fordításelmélet keletkezése (a fordítói tevékenység jellege, eszköze, tárgya, a fordítás mint szakma, mint tantárgy, mint kutatási tárgy).

Fordításelmélet és szociolingvisztika (egyéni beszédsajátosságok visszaadása, tájnyelvi jellegzetességek visszaadása, ekvivalens nélküli lexika fordítása, fordíthatóság, fordíthatatlanság).

Fordításelmélet és pszicholingvisztika (percepció és produkció a fordításban).

Fordításelmélet és szövegnyelvészet (kohézió és koherencia, informatív, expresszív és operatív szövegek fordítása),

A fordítás folyamatának nyelvészeti modelljei (denotatív modell, transzformációs modell, szemantikai modell, az ekvivalencia szintek modellje).

Az ekvivalencia fogalma a fordításelméletben (formális ekvivalencia, szöveg-ekvivalencia, dinamikus ekvivalencia, az ekvivalencia fogalmának tagadása).

Bevezetés a tolmácsolásba

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy elméletileg megalapozza a szóbeli nyelvi közvetítés gyakorlatát, áttekintse a korábbi tolmácsolások tapasztalataiból levonható általánosításokat.

Tematika: A szóbeli és írásbeli kommunikáció sajátosságai.

A tolmácsolás mint közvetített, interlingvális interkulturális kommunikáció.

A tolmácsolás és fordítás különbségei.

A tolmácsolás története.

A tolmácsolás fajtái.

A tolmácsolás értékelése.

A tolmácsolás oktatása.

A tolmács személye, nyelvtudása, személyiségi jegyei. A tolmácskompetencia.

A tolmács jegyzetei.

A tolmács és a protokoll.

A tolmácsolástudomány megjelenése, története, viszonya a fordítástudományhoz.

A tolmácsolás kutatása, kutatásának nehézségei.

Empirikus kutatások. Tolmácsolási modellek (theorie du sens, transzlatorikus cselekvés, effort modell, szubjektív redundancia. fordításreleváns szövegelemzés stb.)

Bevezetés a fordítás gyakorlatába

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy áttekintse az indoeurópai nyelvek és a magyar nyelv fordításszempontrú különbségeit, konkrét fordítási példák alapján szemléltesse a szokásos fordítói megoldásokat, ezeket rendszerezze, tipizálja, értelmezze és előrejelezze.

Tematika:

Az átváltási műveletek fogalma és osztályozása.

Indoeurópai-magyar/ magyar-indoeurópai átváltási tipológia angol, francia, német, orosz, magyar egybevetés alapján.

Lexikai átváltási műveletek: a jelentések konkretizálása, generalizálása, összevonása, felbontása, kihagyása, betoldása, felcserélése, antonim fordítás, teljes átalakítás, kompenzálás.

Grammatikai átváltási műveletek: grammatikai konkretizálás, mondatok felbontása és összevonása, grammatikai felemelés és lesüllyesztés, grammatikai kihagyás és betoldás, grammatikai áthelyezések és cserék.

Európai tanulmányok

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az Európai Unió történetével, intézményrendszerének kialakulásával, és működésének alapelveivel.

Tematika: Az európai integrációs folyamat történeti előzményei, az európaiság, mint történeti fogalom, az európai fejlődési modell kialakulása.

Az egységesítési törekvések áttekintése. Az Európai Közösségek létrejöttének előzményei, az integrációs folyamat főbb állomásai.

Az Európai Unió intézményrendszere és döntéshozatali mechanizmusa

A közösségi jog, jogharmonizáció.

Az Európai Unió kül-és biztonságpolitikája, az európai biztonsági modell sajátosságai. A bel-és igazságügyi együttműködés fejlődése a Római szerződéstől az alkotmányos szerződésig. Akciótervek a terrorizmus ellen

Az Európai Unió közös mezőgazdasági politikája (KAP).

Gazdasági és monetáris integráció az Európai Unióban.

Regionális politika az Európai Unióban.

A szociális és kulturális Európa.

Szakmai fórum

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a "munka világával", a szolgáltatói oldal által támasztott követelményekkel, tájékoztatást kapjanak a fordítók és tolmácsok elhelyezkedési lehetőségeiről Magyarországon és az Európai Unióban. Meg kell ismerniük a fordítók és tolmácsok szakmai és érdekképviselői szerveit, azok működését, szabályzatát, etikai kódexét, szerződszövegeit.

Nemzetközi szervezetek

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy a leendő nyelvi közvetítők megismerkedjenek a nemzetközi szervezetek kialakulásának történetével, működésével, döntéshozatali módszereivel.

Tematika: A nemzetközi szervezetek fogalma.

Az államközi együttműködés elmélete, a szervezeti keretek történeti áttekintése.

A nemzetközi szervezetek hatásköre, tagolása, meghatározása, ismérveik és osztályozásuk.

A nemzetközi szervezetek hatásköre.

A nemzetközi szervezetek tagsága és a megfigyelők.

A nemzetközi szervezetek belső működése, szerveik, egymáshoz való viszonyuk.

Eljárási szabályok, ügyrend.

Döntéshozatal a nemzetközi szervezetekben.

A nemzetközi szervezetek költségvetése.

A nemzetközi szervezetek külső kapcsolatrendszerei, képviselőik, megfigyelői missziói.

A nemzetközi jogalkotás.

Az ENSZ és az ENSZ.-család.

A NATO.

Az EBESZ.

Az Európatanács.

Humanitárius szervezetek, nem kormányzati nemzetközi szervezetek.

Magyar nyelvhelyesség

A tantárgy leírása:

A tantárgy célja a leendő fordítók magyar nyelvi tudatosságának növelése. Áttekintjük a fordításokban leggyakrabban felmerülő problémákat. Elkülönítjük a fordításokban felmerülő magyar nyelvhelyességi problémákat azoktól a problémáktól, amelyek az indoeurópai és a magyar nyelv rendszerbeli különbségeiből fakadnak. Megvizsgáljuk, melyek azok a rendszerbeli és nyelvhasználati különbségek, amelyek hatással vannak a fordításra.

1. Milyen a magyar nyelv Bárczi Géza és Dezső László (1975) alapján?
2. Magyar nyelvhelyességi kérdések a fordítástól függetlenül. (Tíz magyar nyelvhelyességi problémakör a *Fordítástechnikai minimum alapján*).
3. Magyar nyelvhelyességi kérdések a fordításban.
4. A fordításban gyakran felmerülő helyesírási kérdések (egybeírás-különírás, kis vagy nagy kezdőbetű stb.).
5. Vita a magyar nyelvhelyességi és nyelvművelési kérdések létjogosultságáról.
6. Magyar nyelvhelyességi kérdések a fordítás szempontjából (Dinamikus kontrasztok).
7. A fordítások javítása és értékelése, lektorálás, kontrollszerkesztés.

Gazdasági alapismeretek

A tantárgy leírása:

Az előadások célja, hogy a hallgatók részére elméleti megalapozást nyújtsanak a gazdasági szakszövegek fordításhoz.

Tematika:

1. A mikroökonómia és a makroökonómia fogalma.
2. A gazdasági rendszerek osztályozása. A piac működési mechanizmusa.
3. Vállalatok a nemzetközi piacokon. A valuta és a deviza fogalma.
4. Makroökonómiai alapfogalmak: a makrojövedelem számbavételéhez használt mutatók:
5. A bankrendszer kialakulása.
6. A pénzügyi lízing fogalma. Faktorálás. Forfetírozás.
7. Költségvetési politika, az adóztatás rendszere.
8. A társadalombiztosítás rendszere.
9. A gazdaságpolitika finanszírozása. Kormányzati kiadások.
10. A Magyar Államkincstár. Nemzetközi pénzintézmények.
11. Árfolyamrendszerek: rögzített és lebegő árfolyamrendszerek.
12. Aktuális nemzetközi és hazai gazdaságpolitikai kérdések.

Jogi alapismeretek

A tantárgy leírása:

A jogi alapismeretek előadás célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a magyar közjog és magánjog alapvető intézményeivel, és ezáltal olyan általános jogi tájékozottságra tegyenek szert, amely rálátást biztosít a közélet jogi és közigazgatási vonatkozású kérdéseire, biztosítva ezáltal a fordítás és tolmácsolás során felmerülő joggal kapcsolatos kérdések helyes értelmezését.

A jog és a jogrendszer fogalmával kapcsolatos bevezető előadás, valamint az államszervezet felépítésével és az alkotmányjog alapjaival foglalkozó órák nemzetközi kitekintéssel ismertetik meg a hallgatókkal a magyar jog egyes intézményeit. A más kontinentális jogrendszerekben és az angolszász jogban megjelenő eltérő megoldások ismerete a jogi vonatkozású fordítói, tolmácsi munka során elősegíti a pontos munkát, a gyakorlatban egyébként gyakran előforduló tévedések elkerülését.

A magánjogi előadások szintén összehasonlító jelleggel tárgyalják a kártérítési, a szerződési és a társasági jog alapvető kérdéseit.

A fordítók és tolmácsok munkavégzése során gyakran vetődnek fel az idegenrendészeti jog területéhez tartozó anyagi jogi és eljárásjogi kérdések. Az idegenrendészeti joggal és

menekültüggyel foglalkozó előadás valamint a közigazgatási eljárást bemutató előadás célja, hogy a hallgatók megszerezzék azon alapismereteket, amelyek elősegítik munkájuk gyorsabb és hatékonyabb ellátását ezen eljárások során.

Fordítástechnika BA I. (első idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A gyakorlati foglalkozások célja az első idegen nyelvről magyarra való fordítás készségének fejlesztése.

Tematika:

- Az A-nyelvre (anyanyelvre) fordítás sajátosságai.
- Az anyanyelv ismeretének fontossága, tudatos anyanyelvi használat elősegítése, fejlesztése. Nyelvhasználat tudatosságának növelése a kontrasztivitás segítségével.
- A fordítási kompetencia ismertetése, készségek, képességek, tudás megkülönböztetése.
- A fordítás készségek fejlesztésének módjai (szövegelemzés B-nyelven, szövegalkotás A-nyelven)
- Blattolás. Hosszabb szövegek célnyelvi rövid összefoglalása.
- Stratégiák és automatizmusok kialakítása.
- Helyesírás áttekintése, nyelvhelyességi kérdések tisztázása.
- Szövegfajták a fordításban.
- A fordítási folyamat a megbízástól a számlaadásig.

Fordítástechnika BA II. (első idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A gyakorlati foglalkozások célja az első idegen nyelvről magyarra való fordítás készségének fejlesztése.

Tematika:

- A szövegfajták elemzése, fordítói gyakorlatban való előfordulásuk gyakorisága.
- Glosszáriumok készítése.
- Fordításközpontú szövegelemzés.
- Különböző szövegtípusok fordítása órán és házi feladatként.
- A fordítások közös és tanár általi egyéni értékelése, konzultáció.

Fordítástechnika AB I. (magyarról első idegen nyelvre)

A tantárgy leírása:

A gyakorlati foglalkozások célja a magyarról az első idegen nyelvre való fordítás készségének fejlesztése.

Tematika:

Az idegen nyelvre fordítással szemben támasztható követelmények.

A szóválasztás nehézségei különös tekintettel a homomínákra és az összetett szavak képzésére.

Idegenszó-használat különbségei a magyar és az idegen nyelvben.

Különbségek a nem latin betűt használó nyelvekből származó nevek, szavak átírásában.
Rövidítések kezelése.

Szemponatok a személy-, hely- és intézménynevek kezeléséhez a fordításban.

Párhuzamos szövegek használata a megfelelő szavak, fordulatok felderítéséhez,
szövegkritika.

Hogyan használjuk az internetes keresőprogramokat fordításkor?

A fenti témákhoz tartozó példák elemzése, házi fordítások közös megbeszélése, értékelése.

Fordítástechnika AB II. (magyarról első idegen nyelvre)

A tantárgy leírása:

A gyakorlati foglalkozások célja a magyarról az első idegen nyelvre való fordítás készségének fejlesztése.

Tematika:

Az idegen nyelvre fordítással szemben támasztható követelmények.

A szóválasztás nehézségei különös tekintettel a homomínákra és az összetett szavak képzésére.

Idegenszó-használat különbségei a magyar és az idegen nyelvben.

Különbségek a nem latin betűt használó nyelvekből származó nevek, szavak átírásában.
Rövidítések kezelése.

Szemponatok a személy-, hely- és intézménynevek kezeléséhez a fordításban.

Párhuzamos szövegek használata a megfelelő szavak, fordulatok felderítéséhez,
szövegkritika.

Hogyan használjuk az internetes keresőprogramokat fordításkor?

A fenti témákhoz tartozó példák elemzése, házi fordítások közös megbeszélése, értékelése.

Fordítástechnika CA I. (második idegen nyelvről magyar nyelvre)

A tantárgy leírása:

A második idegen nyelvről magyarra való fordítás célja, hogy a hallgatók a második, azaz a passzív idegen nyelvről is tudjanak magyar nyelvre tartalmilag pontos és nyelvileg helyes fordítást készíteni. A foglalkozások kezdetén a fel kell mérni a hallgatók második idegen tudásának szintjét a négy alapkészség terén, különös tekintettel az írott szöveg értésére. Bevezető fordításuk elemzése alapján meg kell állapítani, hogy a fordítások hibái mennyire tulajdoníthatók a magyar nyelvhelyességi és magyar szövegszerkesztési hiányosságoknak és mennyire a C nyelvi szöveg megértésében mutatkozó hiányosságoknak. A magyar nyelvhelyességi problémák tisztázása után tudatosítani kell a második idegen nyelv és a magyar nyelv különbségeiből fakadó nehézségeket. Az információszerző olvasás, a lényeglátás, a kulcsszavazás gyakorlása révén el kell érni, hogy a fordításhoz szükséges sajátos, mélyebb szövegértési készségeket, melyeket B nyelvből feltehetően már korábban kialakítottak, kiterjesszék C nyelvre is.

Fordítástechnika CA II. (második idegen nyelvről magyar nyelvre)

A tantárgy leírása:

A második idegen nyelvről magyarra való fordítás célja, hogy a hallgatók a második, azaz a passzív idegen nyelvről is tudjanak magyar nyelvre tartalmilag pontos és nyelvileg helyes fordítást készíteni. A foglalkozások kezdetén a fel kell mérni a hallgatók második idegen tudásának szintjét a négy alapkészség terén, különös tekintettel az írott szöveg értésére. Bevezető fordításuk elemzése alapján meg kell állapítani, hogy a fordítások hibái mennyire tulajdoníthatók a magyar nyelvhelyességi és magyar szövegszerkesztési hiányosságoknak és mennyire a C nyelvi szöveg megértésében mutatkozó hiányosságoknak. A magyar nyelvhelyességi problémák tisztázása után tudatosítani kell a második idegen nyelv és a magyar nyelv különbségeiből fakadó nehézségeket. Az információszerző olvasás, a lényeglátás, a kulcsszavazás gyakorlása révén el kell érni, hogy a fordításhoz szükséges sajátos, mélyebb szövegértési készségeket, melyeket B nyelvből feltehetően már korábban kialakítottak, kiterjesszék C nyelvre is.

Tolmácsolástechnika BA I. (első idegen nyelvről magyar nyelvre)

A tantárgy leírása:

A gyakorlati foglalkozások célja az első idegen nyelvről magyarra való szóbeli nyelvi közvetítés készségének fejlesztése.

Tematika: I. félév:

A tolmácsoláshoz szükséges képességek és készségek ismertetése. Stratégiák és automatizmusok.

A tolmácsoláshoz szükséges nyelvi eszközök intenzív fejlesztésének módjai (szövegértés és szövegalkotás, A és B nyelven) . Útmutató az önálló munkához.

Felkészülés az értelemközpontú tolmácsolásra: hallás utáni értés, elemzőképesség, lényeglátás fejlesztése.

Két-három perces beszédek tartalmi összefoglalása (*gist recall*), A nyelvre, jegyzetelés nélkül.

Beszédszerkesztési ismeretek: saját beszédek szerkesztése és előadása (A és B nyelven).

Beszédképesség, prezentációs készség, hangképzés, testnyelv tudatos fejlesztése. Stresszkezelés elsajátítása.

Tolmácsolástechnika BA II. (első idegen nyelvről magyar nyelvre)**A tantárgy leírása:**

A gyakorlati foglalkozások célja az első idegen nyelvről magyarra való szóbeli nyelvi közvetítés képességének fejlesztése.

Tematika:

A tolmácsoláshoz szükséges nyelvi kifejezőképesség (flexibilitás, árnyalatok pontossága) bemutatása, fejlesztése (A és B nyelven).

Három-négy perces, komplexebb beszédek tolmácsolása A nyelvre, minimális jegyzeteléssel (nevek, számok, felsorolások). Az információsűrűség növelése.

A blattolás ismertetése, gyakorlása (A nyelvre).

Saját beszédek tartása (B nyelven, adott témában).

A tempó gyorsítása. Tömör, világos kifejezésmód elsajátítása.

Tolmácsolástechnika CA I. (második idegen nyelvről magyarra)**A tantárgy leírása:**

A gyakorlati foglalkozások célja a második idegen nyelvről magyarra való fordítás képességének fejlesztése.

Tematika:

I. félév:

- A tolmácsoláshoz szükséges passzív nyelvismeret és nyelvi eszközök intenzív fejlesztése (szövegértés C nyelven).
- Útmutató az önálló munkához.
- Felkészülés az értelemközpontú tolmácsolásra: hallás utáni értés, elemzőképesség, lényeglátás fejlesztése C nyelvről A nyelvre.
- Két-három perces beszédek tartalmi összefoglalása (*gist recall*) A nyelvre, jegyzetelés nélkül.
- Stresszkezelés elsajátítása.

Tolmácsolástechnika CA II. (második idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A gyakorlati foglalkozások célja a második idegen nyelvről magyarra való fordítás készségének fejlesztése.

Tematika:

- Három-négy perces, komplexebb beszédek tolmácsolása A nyelvre, minimális jegyzeteléssel (nevek, számok, felsorolások).
- Az információsűrűség növelése.
- A blattolás ismertetése, gyakorlása (C nyelvről A nyelvre).
- A tempó gyorsítása. A megfelelő regiszter és stílus elsajátítása.

Számítógépes fordítástámogatás

A tantárgy leírása:

A szeminárium laboratóriumi foglalkozásokon készíti fel a hallgatókat a fordítók rendelkezésére álló számítógépes eszközök használatára.

Tematika:

- A fordítás technológiája, a számítógépes eszközök áttekintése
- A fordítás technológiája: csoportos fordítás
- Fordítás fordítómemóriával
- Terminológiai adatbázisok létrehozása és használata a fordítás során
- Párhuzamos korpuszok építése szövegszinkronizálással
- Weblapfordítás és szoftverhonosítás
- A projektvezetés technikája.
- Csoportos fordítási gyakorlat

Kontrasztív országismeret

A tantárgy leírása:

A tantárgy célja a forrásnyelvi és célnyelvi ország intézményrendszerének és kultúrájának összehasonlító elemzéséhez szükséges ismeretek elsajátítása.

Tematika:

- A B nyelvi ország kultúrájának, intézményrendszerének ismertetése, összehasonlítása a magyarországi helyzettel. Rövid B nyelvű prezentációk és glosszáriumok készítése.
- Főbb témakörök:
- Kormányzat, államigazgatás, politikai pártok.
- Külügy, nemzetközi kapcsolatok.
- Szociális helyzet, munkaügy, életszínvonal, életminőség.
- Egészségügyi ellátás.
- Kulturális ügyek és a média.
- Oktatásügy, iskolarendszer.
- Környezetvédelem, fenntartható fejlődés.
- Energia, megújuló energiaforrások.
- A globalizáció, a gazdaság helyzete, gazdasági mutatók, trendek.
- Üzleti élet, vállalkozási formák, pénzügyek stb.

Szakfordítás (gazdasági) BA (első idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A gazdasági szakfordítás tantárgy célja, hogy a hallgatót felkészítse az idegen nyelvű gazdasági szövegek helyes értelmezésére és szakszerű anyanyelvi változatuk elkészítésére.

Ennek megfelelően, a különböző típusú gazdasági szövegek fordítása során, a gazdasági szaknyelv sajátosságainak bemutatása mellett, nagy hangsúlyt kap a magyar és az idegen nyelvi (angol/francia/német) gazdasági rendszerek összehasonlító elemzése, a nyelven kívüli valóságelemek összevetése.

Évközben rendszeres írásbeli és szóbeli fordításokat végeznek a hallgatók, majd év végén kommentárral és terminológiával ellátott diploma fordítást készítenek el.

A tantárgy programja a gazdasági előadássorozat tematikájához illeszkedve, a következő területekhez kapcsolódó szakszövegek fordítását irányozza elő:

1. Közgazdaságtani alapfogalmak: Makro- és mikroökonómia, politikai gazdaságtan, gazdaságpolitika, konjunktúrapolitika, fejlesztéspolitika és monetáris politika, piac, verseny, gazdasági körforgás a nemzetgazdasági mutatók rendszere
2. Külkereskedelemmel kapcsolatos ismeretek. Külkereskedelem és fizetési mérleg, kereskedelmi mérleg, a nemzetközi szakosodás, cserearányok, komparatív előnyök, stb. Nemzetközi kereskedelemben alkalmazott szállítási-fizetési feltételek
3. Nemzetközi pénzügyek, tőzsde-ismeretek: A részvénytársaság, a részvény, kötvény, befektetési alapok, érték és árutőzsdék: tőzsdei jegyzés, a határidős piacok. A tőzsdei árak kialakulása, ismertebb tőzsdeindexek: A nyílt vételi ajánlat és a koncentráció, a

tőzsdei spekuláció és összeomlás. Nemzetközi pénzügyi rendszer: a valutarendszer, a valuták lebegtetése, a speciális lehívási jogok, stb.

4. Vállalati gazdálkodással és számvittel kapcsolatos ismeretek: A vállalati gazdálkodás alapfogalmai: vállalatvezetés, vállalati célok és stratégiák, vállalati szervezet, gazdálkodás ellenőrzése, beruházás, termelékenység, versenyképesség, A multinacionális vállalat, a termelés kihelyezése, stb.

Szakfordítás (jogi) BA (első idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

5. A jogi szakfordítás tantárgy célja, hogy a hallgatót felkészítse az idegen nyelvű jogi szövegek helyes értelmezésére és szakszerű anyanyelvi változatuk elkészítésére.
6. Ennek megfelelően, a különböző típusú jogi szövegek fordítása során, a jogi szaknyelv sajátosságainak bemutatása mellett, nagy hangsúlyt kap a magyar és az idegen nyelvi (angol/francia/német) jogrendszerek összehasonlító elemzése, a nyelven kívüli valóságalelemek összevetése.
7. Évközben rendszeres írásbeli és szóbeli fordításokat végeznek a hallgatók, majd év végén kommentárral és terminológiával ellátott diplomafordítást készítenek el.
8. A tantárgy programja a jogi előadássorozat tematikájához illeszkedve, a következő jogterületekhez kapcsolódó szakszövegek fordítását irányozza elő:
  9. •Jogi alapfogalmak, jogforrások – jogi szövegtípusok
  10. Alkotmányok, nemzetközi szerződések, törvények, rendeletek, határozatok,
  11. egyezmények, közösségi törvényszövegek
  12. • Közjog (magyar – angol / francia /német)
  13. A demokratikus jogállam intézményrendszere, szabadságjogok
  14. Az igazságszolgáltatás szervezetrendszerének felépítése, igazságszolgáltatási alapelvek
  15. A jogalkalmazás formái, a jogalkalmazási technikák szereplői, bírósági joggyakorlat
  16. Választójog, népszavazás, pártok
  17. A közigazgatás szervezetrendszere, a közigazgatási bíráskodás
  18. Idegenrendészeti jog, menekültügy
  19. • Magánjog (magyar – angol / francia /német)
  20. Polgári jogi alapfogalmak, szerződéstípusok,
  21. Gazdasági jog (gazdasági társasági formák, az egyes társaságok felépítése, működése)
  22. Munkajog (munkaszerződések típusai, munkajogi kérdések, a munkavállalói érdekvérvényesítés jogi formái)

Szakfordítás (gazdasági és jogi AB (magyarról első idegen nyelvre)I-

II.

A tantárgy leírása:

III. félév: gazdasági:

A magyarról idegen nyelvre való fordítás szempontjából releváns szövegek kiválasztása: milyen jellegű szövegek tartoznak ebben a kategóriába?

Szövegtípusok: cég- és termékbemutató, éves jelentés szöveges része, cégtárgyalási jegyzőkönyvek, emlékeztetők, általános szállítási feltételek stb.

Szakkifejezések értelmezése, szakterminológia felderítése.

Egyes gazdasági szakszövegtípusok bemutatása, elemzése, házi fordítások közös megbeszélése értékelése.

IV. félév: jogi:

Témaszűkítés: polgári jogi és cégjogi iratok. Legfontosabb szövegtípusok: szerződés és bírósági határozat, ítélet. Eltérő szavakkal kifejezett azonos tartalmak a magyar és az idegen nyelvben. Ekvivalencia-használat szavak fordítása helyett. A helyes terminus felderítése a fogalmak *per definitionem* azonosítása segítségével.

Egyes szerződés- és okirattípusok, egyszerű bírósági ítéletek bemutatása és elemzése a forrás- és a célnyelv kifejezésbeli azonosságainak és különbségeinek tudatosítására. A nevek használata a fordításban: mi az, ami nem fordítandó. Hogyan fordítsuk a törvényhelyekre való hivatkozásokat? Házi fordítások közös megbeszélése értékelése.

Szakfordítás (gazdasági és jogi CA (második idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A második idegen nyelvről magyarra való fordítás célja, hogy a hallgatók a második, azaz a passzív idegen nyelvükről is tudjanak magyar nyelvre tartalmilag pontos és nyelvileg helyes szakfordítást készíteni. A tantárgy tematikája szorosan össze van hangolva a jogi és gazdasági alapismereteket tartalmazó előadásokkal és az első idegen nyelvről magyar nyelvre való fordítási órák tematikájával. Első félévben gazdasági, második félévben jogi szövegeket fordítanak a hallgatók a C nyelvükből, azaz a passzív idegen nyelvükből magyarra. A terminológiai és fordítás-előkészítő órákon glosszárriumok készítése folyik, és itt már eleve több nyelven folyik a munka. A számítógépen elérhető adatbázisok kezelésének megtanulása is nagymértékben segíti a passzív idegen nyelvből való fordítás készségének fejlesztését. A C nyelvi szöveg fordításszemponturn megértésének gyakorlása blattolási, kulcsszavazási, lényegkiemelési, tömörítési gyakorlatok segítségével történik. A fordítás eredményeképpen keletkezett magyar szöveg javítása, lektorálása, szerkesztése nem különbözik a B nyelvből fordított szövegek esetében alkalmazott módszerektől.

Irányított fordítói projektmunka I-II.

A tantárgy leírása:

A szeminárium célja a fordítók számítógépes ismereteinek elmélyítése önálló feladatok elvégzése által.

Az első félévben a hallgatók 3-4 fős csoportokban csoportos fordítási projektet hajtanak végre számítógépes segédeszközök (fordítómemória, terminológiai adatbázis, fordítási környezet, munkafolyamat-kezelő rendszer) segítségével. Ennek során részletekbe menően elsajátítják a projektvezetés és a lektorálás technikáját is.

A második félévben ugyancsak csoportos fordítási gyakorlatok folynak: ennek során a csoportok egy weblapfordítási és egy szoftverhonosítási projektet visznek végig. A hallgatók csoportbeosztása az első félévhez képest megmarad, de a csoporton belüli szerepek minden projektben mások lesznek. A hallgatók a második félév során alapszintű weblapírási és szoftvertechnikai ismereteket is szereznek.

Konszekutív tolmácsolás BA I-II. (első idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A tantárgy célja az első idegen nyelvről az anyanyelvre való nagyszakaszos (5 perces) konszekutív (követő) tolmácsolás készségének és az ahhoz szükséges jegyzeteléstechnikai módszereknek a kialakítása és fejlesztése.

Tematika:

- Bevezetés a konszekutív tolmácsolásba.
- A memória és a jegyzetelés szerepe a konszekutív tolmácsolásban.
- A helyes jegyzetelési módszer kialakítása, jegyzetelési gyakorlatok.
- Célzott szókincsfejlesztés olyan általános témakörökben, amelyek a tolmácsolás szempontjából relevánsnak tekinthetők.
- Blattolási készségek további fejlesztése.
- Szituatív tolmácsolási gyakorlatok
- A beszélői szándék megragadása különböző tolmácsolási helyzetekben és beszéd típusoknál.
- Ötperces beszédek tolmácsolása jegyzeteléssel, adott időkeretben. Sűrítés, tömörítés, a tempó javítása.

Konszekutív tolmácsolás AB I-II. (magyarról első idegen nyelvre)

A tantárgy leírása:

A tantárgy célja az anyanyelvről az első idegen nyelvre való nagyszakaszos (5 perces) konszekutív (követő) tolmácsolás készségének és az ehhez szükséges jegyzeteléstechnikai módszereknek a kialakítása és fejlesztése.

Tematika:

- A helyes jegyzetelési módszer kialakítása B nyelvre, jegyzetelési gyakorlatok.
- Célzott szókincsfejlesztés olyan általános témakörökben, amelyek a tolmácsolás szempontjából relevánsnak tekinthetők.

- Blattolás B nyelvre (párhuzamos szövegek, háttéranyagok segítségével).
- B nyelvi kifejezőkészség javítása (nyelvhasználat, szókapcsolatok, hivatalos regiszter)
- Beszéd tartása B nyelven, adott témakörökben.
- Felkészülés tolmácsolásra adott témában (háttéranyagok, glosszárriumok).
- Szituatív tolmácsolási gyakorlatok.
- A beszélői szándék megragadása különböző tolmácsolási helyzetekben és beszéd típusoknál.
- Ötperces beszéd tolmácsolása jegyzeteléssel, adott időkeretben. Sűrítés, tömörítés, a tempó javítása.

Konszekutív tolmácsolás CA I-II. (második idegen nyelvről magyarra)

A tantárgy leírása:

A tantárgy célja a második (passzív) idegen nyelvről az anyanyelvre való nagyszakaszos (5 perces) konszekutív (követő) tolmácsolás képességének és az ehhez szükséges jegyzeteléstéchnikai módszereknek a kialakítása és fejlesztése.

Tematika:

Az 1. és 2. félév során elsajátított tolmácsolási készségek továbbfejlesztése és alkalmazása a passzív idegen nyelvről az anyanyelvre történő konszekutív tolmácsolás során.

A helyes jegyzetelési módszer kialakítása C nyelvről A nyelvre, jegyzetelési gyakorlatok.

Célt szókincsfejlesztés olyan általános témakörökben, amelyek a tolmácsolás szempontjából relevánsnak tekinthetők.

Blattolási készségek további fejlesztése.

Szituatív tolmácsolási gyakorlatok

A beszélői szándék megragadása különböző tolmácsolási helyzetekben és beszéd típusoknál.

Ötperces beszéd tolmácsolása jegyzeteléssel, adott időkeretben. Sűrítés, tömörítés, a tempó javítása.

Irányított önálló laborfoglalkozás tolmácsoknak I-II.

A tantárgy leírása:

A laborgyakorlatnak kettős célja van. Egyik, hogy a hallgatók tolmácsolási képességeit a konszekutív tolmácsolás gyakorlati (gazdasági, jogi) kontaktórákat alapul véve, azokkal párhuzamosan haladva A–B, B–A, C–A irányokban fejlesszék, valamint a kontaktórákon gyakorolt tolmácsolási és nyelvi készségeket, tolmácsolási stratégiákat és a helyes ismeretszerzési- és munkamódszereket a hallgatók egyéni igényei szerint gyakorolják és automatizálják. A másik cél pedig, hogy a leendő hivatásos tolmácsokat a szakma elengedhetetlen követelményére, a permanens, az élethosszig tartó tanulásra (*lifelong learning*) felkészítse azáltal, hogy a diákok részéről nagyobb felelősségvállalást, saját tanulási folyamatuk önálló irányítását kívánja meg

tanári felügyelet mellett. A permanens tanulásnak egyik előfeltétele, hogy a tolmácsok megtanuljanak tanulni, kialakítsák azokat a számukra szükséges tanulási stratégiákat, amelyek lehetővé teszik, hogy megfeleljenek a szakma minőségi követelményeinek. Ehhez pedig az szükséges, hogy *autonóm tanulókká* váljanak, és kognitív szinten is képesek legyenek irányítani tanulói magatartásukat: tudjanak tervezni, ellenőrizni, értékelni.
